

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 5C/63/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7621204973
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Hiščáková
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2023:7621204973.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňou JUDr. Denisou Hiščákovou, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. XXX/XX, C., 2/ C. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. XXX/XX, C., 3/ A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. XXX/XX, C., proti žalovaným: 1/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpený JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, 2/ D. E., nar. X.X.XXXX, trvale bytom F. G. XXXX/XX, C., t.č. ÚVTOS Prešov, Kpt. Nálepku 1, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody, takto

rozhodol:

I. Žalobu voči žalovanej v 1. rade **z a m i e t a** .

II. Žalovaný v II. rade **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 10.000 Eur, žalobkyni v 2. rade sumu 10.000 Eur a žalobcovi v 3. rade sumu 20.000 Eur, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcom **n e p r i z n á v a** .

IV. Žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v II. rade **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 20.10.2021 sa žalobcovia domáhali pôvodne iba voči žalovanej v 1. rade zaplataenia nemajetkovej ujmy v súčte 40.000 Eur z titulu ochrany osobnosti a náhrady škody pozostávajúcej z nákladov spojených s pohrebom A. B. vo výške 1.534,38 Eur.

2. Žalobcovia žalobu skutkovo odôvodnili tým, že D. E., nar. X.X.XXXX, dňa 11.7.2017 v čase okolo 2.20 hod., kedy po ceste II. triedy č. 503, v smere zo Šamorína do obce Kvetoslavovo, v okrese Dunajská Streda viedol osobné motorové vozidlo značky Renault Megane EČV: C., v km 3,1 pri vychádzaní do miernej ľavotočivej zákruty, v dôsledku nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla a nedostatočného sledovania situácie v cestnej premávke a neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať a s tým súvisiaceho prekročenia najvyššej dovolenej rýchlosti o 40 km/h, čím porušil ustanovenia § 4 ods. 1, písm. c) a §16 ods. 1, ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, nezvládol vedenie vozidla a jeho pravou stranou zišiel mimo cestu v pravo na trávnatú plochu, kde strhol riadenie doľava, po čom prešlo vozidlo šmykom do protismerného jazdného pruhu, kde zišlo mimo cestu vľavo do priekopy, kde ľavou zadnou stranou narazilo do stromu, pasažieri sediaci v čase dopravnej nehody vo vozidle na zadnom sedadle A. B. a H. A. utrpeli v dôsledku dopravnej nehody zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahli. A. B. bol synom žalobcu v 1. rade a žalobkyne v 2. rade a otcom maloletého žalobcu v 3. rade A. B.. Maloletý A. B. bol žalobcom v 1. a 2. rade

zverený do spoločnej náhradnej starostlivosti na základe rozsudku Okresného súdu Spišská nová Ves sp. zn. 12P/3/2017. Vozidlo v čase nehody bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej v 1. rade. Vodič bol trestným rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 18T/90/2018 právoplatne uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Odvolanie obžalovaného voči uvedenému rozsudku Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 3To/33/2022 zo dňa 30.6.2020 zamietol. Žalobcovia požadujú nemajetkovú ujmu z dôvodu, že s nebohým synom mali veľmi dobré vzťahy. Syn bol mladý a zdravý, preto je pre nich veľkou stratou stratiť človeka, ktorý im bol veľmi blízky a s ktorým boli celý život. Pre syna nebohého išlo tiež o enormný zásah do jeho života. Žalobcovia si nemajetkovú ujmu uplatňujú tak, že žalobca v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade požadujú každý sumu 10.000 Eur a žalobca v 3. rade požaduje sumu 20.000 Eur. Náhradu škody si uplatňujú titulom pohrebných nákladov vo výške 1.534,38 Eur a táto pozostáva z náhrady pohrebných služieb vo výške 1.345,40 Eur a cintorínskych služieb vo výške 188,98 Eur.

3. Na podporu skutkových tvrdení v žalobe žalobcovia súčasne so žalobou predložili ako listinné dôkazy:

- rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 12P/3/2017-44 zo dňa 22.1.2018, právoplatný dňom 25.1.2018, ktorým bol maloletý A. B. (žalobca v 3. rade) zverený do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom - manželom C. a A. B. (žalobcom v 1. a 2. rade), ktorí sú oprávnení a povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého v rovnakom rozsahu ako rodičia, majú právo maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach,
- výsledok hľadania vozidla značky Renault EČV: C. v databáze poistených vozidiel, podľa ktorého bolo vozidlo v čase od 26.4.2017 do 30.11.2018 poistené u poisťovateľa 0006, číslo zmluvy XXXXXXXXXXXX,
- rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 18T/90/2018 zo dňa 22.7.2019 v anonymizovanej podobe,
- uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/33/2020 zo dňa 30.6.2020, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalovaného D. E. podané voči výroku o treste z rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 18T/90/2018 - 392 zo dňa 22.7.2019,
- dodací/fakturačný list vystavený pre C. B. pohrebníctvom I. E. so sídlom v Levoči na sumu 1.345,40 Eur za položky: rakva, uloženie, úprava, nosiči, doprava a príjmový pokladničný doklad vystavený pohrebníctvom zo dňa 14.7.2017 potvrdzujúci prijatie sumy 1.345,40 Eur od C. B.,
- fakturáciu cintorínskych služieb spoločnosťou G. A. J. Levoča C. B. faktúrou č. 12/2017 zo dňa 13.7.2017 na sumu 188,98 Eur za výkop hrobu a uloženie v chladiacom zariadení spolu s príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 14.7.2017 potvrdzujúcim prijatie uvedenej sumy 188,98 Eur od C. B..

Žalobcovia tiež navrhli vykonať vo veci výsluch žalobcu v 1. rade a žalovanej v 2. rade.

4. Žalovaná v 1. rade v písomnom vyjadrení sa k žalobe uviedla, že nároky žalobcov neuznáva a vznáša voči nim námietku premlčania, v dôsledku ktorej žiada žalobu zamietnuť. Z dôvodu hospodárnosti sa k ďalšiemu nevyjadřila. Potvrdila, že v čase nehody dňa 11.7.2017 bola poisťovateľom vozidla, ktoré viedol vinník a ktorým bola spôsobená nehoda, a to podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“). Námietku premlčania žalovaná odôvodnila tým, že žalobcovia sa domáhajú škodových nárokov z titulu dopravnej nehody, pričom za škodu v zmysle rozhodnutia R 61/2018 možno považovať aj nemajetkovú ujmu, ako koniec koncov predpokladá aj sám Zákon o PZP v § 15 ods. 2. Vzhľadom na skutočnosť, že k dopravnej nehode došlo dňa 11.7.2017, k vynaloženiu nákladov spojených s pohrebom dňa 14.7.2017 a k podaniu žaloby až dňa 20.10.2021, sú všetky uplatnené nároky premlčané v rámci subjektívnej dvojiročnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keby tomu aj z akýchkoľvek dôvodov tak byť nemalo, tieto nároky sú premlčané v rámci objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. vo všeobecnej trojiročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Nakoľko vo vzťahu k žalovanej mali žalobcovia priamy nárok podľa § 15 Zákona o PZP, pričom vedomosť o poisťovateľovi príslušného vozidla je verejne dostupná a žalobcovia o nej majú vedomosť bezodkladne po dopravnej nehode, pričom uplatňovanie akýchkoľvek škodových nárokov v trestnom konaní voči vinníkovi je čo do plynutia premlčacej doby vo vzťahu k žalovanej právne irelevantné, sú nároky žalobcov v celom rozsahu premlčané. Žalovaná pritom poukázala na zbierkové rozhodnutie R 35/2020, v zmysle ktorého: „Uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu (alebo akéhokoľvek iného škodového nároku, pozn. žalovanej) poškodenou osobou, pozostalou po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla v trestnom konaní voči osobe, ktorá škodu spôsobila, nemá za následok spočívajúce plynutie premlčacej doby počas trvania trestného konania i voči poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. apríla 2020 sp. zn. 5 Cdo 102/2017)“.

5. Žalobcovia sa k vyjadreniu žalovanej v poskytnutej lehote nevyjadrili, preto súd nariadil vo veci termín pojednávania na 18.1.2022.

6. Dňa 12.1.2022 bolo súdu doručené podanie žalobcov, ktorým sa žalobcovia vyjadrili k vyjadreniu žalovanej a zároveň navrhli pripustenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovanej - D. E., nar. X.X.XXXX a tiež navrhli zmenu žaloby - jej rozšírenie voči D. E. ako žalovanému v 2. rade vo vzťahu k povinnosti zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu spolu v sume 40.000 Eur. Z uvedených dôvodov žalobcovia požiadali o odročenie pojednávania nariadeného na deň 18.1.2022.

7. V predmetnom podaní zo dňa 12.1.2022 v súvislosti so žalovanou vznesenou námietkou premlčania uviedli, že pre premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni tejto osoby) a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy. Vo vzťahu k žalovanej je jednoznačné, že pri právach na plnenie z poistenia sa začiatok plynutia premlčacej doby posudzuje špeciálne podľa §104 Občianskeho zákonníka, z čoho vyplýva, že premlčacia doba v uvedenej veci je trojročná a začala plynúť rok po poistnej udalosti. Žalobcovia tiež uviedli, že v trestnom konaní bola náhrada škody uplatnená aj voči poisťovni, teda premlčacia doba spočívala aj voči žalovanej. Na preukázanie uvedeného navrhli pripojiť spis Okresného súdu Dunajská Streda 18T/90/2018. Pre prípad, že by mal súd za to, že premlčacia doba počas trestného konania nespočívala, uviedli, že k uplynutiu premlčacej doby došlo len krátko pred podaním žaloby (po zohľadnení neplynutia premlčacej doby počas pandémie). Bolo pre nich objektívne ťažké nájsť počas pandémie akúkoľvek právnu pomoc, k čomu prispela aj tá skutočnosť, že patria k menšine a nemajú dostatok finančných prostriedkov. Návrh na pristúpenie ďalšieho subjektu na strane žalovaného žalobcovia odôvodnili s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. US 638/2020 zo dňa 15.12.2020, v zmysle ktorého je v spore o náhradu škody podľa zákona č. 381/2001 Z.z. pasívne legítimovaný poistený škodca aj poisťovateľ. Poškodený má možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu, alebo iba poistiteľa, či poisteného škodcu a poistiteľa súčasne. V súvislosti s návrhom na pristúpenie ďalšieho subjektu na strane žalovaného žalobcovia navrhli aj zmenu žaloby tak, že touto sa voči D. E. ako žalovanému v 2. rade domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy spolu v sume 40.000 Eur (pre žalobcov v 1. a 2. rade každému po 10.000 Eur a pre žalobcu v 3. rade 20.000 Eur). Náhradu škody si voči žalovanému v 2. rade neuplatňujú, keďže tento bol k jej náhrade (pohrebných nákladov) zaviazaný rozsudkom v trestnom konaní.

8. Súd návrhu žalobcov na odročenie pojednávania vyhovel a uznesením č. k. 5C/63/2021-50 zo dňa 5.10.2022 pripustil do konania na strane žalovaného v 2. rade D. E., nar. X.X.XXXX, a tiež pripustil zmenu žaloby v zmysle žalobného petitu, ktorý doplnil o ďalší výrok III. v znení „ Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 10.000 Eur, žalobkyni v 2. rade sumu 10.000 Eur a žalobcovi v 3. rade sumu 20.000 Eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.“

9. Žalovaná v 1. rade sa k podaniu žalobcov zo dňa 12.1.2022 písomne nevyjadrila.

10. Žalovaný v 2. rade sa k žalobe vyjadril písomne podaním doručeným súdu dňa 25.11.2022, ktorým požiadal súd o pozastavenie náhrady škody z dôvodu, že je vo výkone trestu, kde momentálne nie je zaradený do práce a nemá žiaden príjem. Uviedol, že po prepustení z výkonu trestu je schopný si nájsť robotu a bude splácať svoj dlh.

11. Následne súd nariadil termín pojednávania na 16.5.2023, na ktoré predvolal všetky strany sporu. Žalovaný v 2. rade súdu vopred ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní, súhlasil aby sa pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti a z uvedeného dôvodu žiadal o zrušenie jeho eskorty na pojednávanie, čomu súd vyhovel a v zmysle ustanovenia § 180 CSP pojednával v neprítomnosti žalovaného v 2. rade.

12. Žalobcovia na pojednávaní zotrvali na podanej žalobe. Žalovaná v 1. rade taktiež zotrvala na vznesenej námietke premlčania nakoľko žaloba bola podaná po štyroch rokoch od dopravnej nehody. Vo vzťahu k námietke premlčania žalobcovia uviedli, že sa k nej nevedia vyjadriť, všetko nechali na advokáta. Žalobcovia sa nevedeli vyjadriť, či si uplatnili nárok voči poisťovni, pričom žalovaná v 1. rade

prehlásila, že voči nej nebol uplatnený žiaden nárok na náhradu škody ani nemajetkovej ujmy a jediné čo od žalobcov eviduje, je predmetná žaloba. Vo vzťahu k vyjadreniu žalovaného v 2. rade žalobcovia uviedli, že neveria jeho tvrdeniam o tom, že si po prepustení nájde robotu, pretože im ani doposiaľ nič neuhradil. Ak aj bude žalovaný mať nejaké financie, použije ich pre svoje deti.

13. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi predloženými žalobcami (viď bod 3. odôvodnenia rozsudku), výsluchom žalobcu v 1. rade a žalobkyne v 2. rade, oboznámením sa s trestným spisom OS Dunajská Streda sp. zn. 18T/90/2018 - odcudzujúcim rozsudkom, zápisnicou zo dňa 2.7.2018 o výsluchu poškodeného A. B. v prípravnom konaní a zápisnicou z hlavného pojednávania zo dňa 22.7.2019, spisom tunajšieho súdu sp. zn. 12P/3/2017 a lekáorskými správami predloženými žalobcami v 1. a 2. rade týkajúcimi sa ich zdravotného stavu. Strany sporu nemali žiadne iné návrhy na doplnenie dokazovania a k vykonanému dokazovaniu sa osobitne nevyjadrili.

14. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že D. E. (žalovaný v 2. rade) bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 18T/90/2018 zo dňa 22.7.2019, právoplatným dňom 30.6.2020, uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 11.7.2017 v čase okolo 2.20 hod., kedy po ceste II. triedy č. 503, v smere zo Šamorína do obce Kvetoslavovo, v okrese Dunajská Streda viedol osobné motorové vozidlo značky Renault Megane EČV: C., v km 3,1 pri vychádzaní do miernej ľavotočivej zákruty, v dôsledku nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla a nedostatočného sledovania situácie v cestnej premávke a neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať a s tým súvisiaceho prekročenia najvyššej dovolenej rýchlosti o 40 km/h, čím porušil ustanovenia § 4 ods. 1, písm. c) a § 16 ods. 1, ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, nezvládol vedenie vozidla a jeho pravou stranou zišiel mimo cestu v pravo na trávnatú plochu, kde strhol riadenie doľava, po čom prešlo vozidlo šmykom do protismerného jazdného pruhu, kde zišlo mimo cestu vľavo do priekopy, kde ľavou zadnou stranou narazilo do stromu, pasažieri sediaci v čase dopravnej nehody vo vozidle na zadnom sedadle A. B. a H. A. utrpeli v dôsledku dopravnej nehody zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahli ... Za uvedené konanie bol žalovanému v 2. rade uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní šesť rokov. Žalovaný bol okrem iného zaviazaný nahradiť poškodenému A. B. (žalobcovi v 1. rade) náhradu škody vo výške 1.345,40 Eur titulom nákladov spojených s pohrebom a so zvyškom nároku na náhradu škody bol poškodený odkázaný na civilný proces. Uvedený zvyšok nároku predstavuje A. B. v trestnom konaní uplatnený nárok na náhradu škody vo výške 4.000 Eur titulom úpravy hrobu a nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 50.000 Eur.

15. Žalobca v 1. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 16.5.2023 uviedol, že žalovaný v 2. rade im ublížil, nakoľko prišli o syna. Ich syn bol dobrý chlapec, od 18 rokov pracoval mimo domu v Bratislave. Pracoval tak, že v práci bol 25 dní a potom bol 5 dní doma. Pracoval tak preto, aby uživil svojho syna, o ktorého sa preto od narodenia starali žalobcovia. Syn im denne telefonoval. Nemal vlastnú domácnosť. So synom mal dobrý vzťah, rovnako aj manželka. Keď sa dozvedeli o jeho smrti, nemohli tomu uveriť a doteraz sa z toho nespamätali. Každý deň si na syna spomenie. Keď sa dozvedel o smrti syna odpadol a neskôr dostal mozgovú príhodu, pričom dovtedy bol zdravý a nemal zdravotné problémy. Žalobca predložil výmenný list – poukaz vystavený dňa 16.7.2019 všeobecnou lekárkou žalobcu, ktorým táto žiada o jeho odborné vyšetrenie v hematologickej ambulancii v súvislosti s diagnózou žalobcu 63.8 - Iný mozgový infarkt. Uviedol, že náhradu nemajetkovej ujmy pre seba si uplatňuje aj kvôli vnukovi, nakoľko keď sa pominie, nebude sa mať kto oňho postarať.

16. Žalobkyňa v 2. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 16.5.2023 uviedla, že jej syn bol dobrým synom, bol pracovitý, mali sa radi a mali spolu veľmi dobrý vzťah. Potvrdila, že syn pracoval v Bratislave a keď nebol v práci, býval u nich a riadne sa staral o svojho syna. Peniaze, ktoré syn zarobil posielal matke svojho syna. Keď jej policajti povedali čo sa stalo, neverila tomu, prišlo jej zle, nevedela dýchať a lekári jej museli podať injekciu. Odvtedy má zdravotné problémy vrátane psychických problémov – depresívnej poruchy, užíva lieky Atarax a niekedy aj Neurol. Psychické problémy začala mať až po úmrtí syna, predtým ich nemala. Po smrti syna celkovo stratila chuť do života, nič ju nebavilo a doteraz je tomu tak. Má síce ďalších 5 detí, ale syn jej veľmi chýba a taktiež chýba aj chlapcovi. Jej syn bol bezproblémovým dieťaťom, od jeho narodenia bol stále s ňou, aj keď sa mu narodil syn A., ostal s ním

bývať u nich. Bývala u nich aj matka A., ale potom si našla nového partnera, s ktorým odišla bývať do Írska a jej povedala, aby sa o chlapca postarali. Vnuk mal v čase nehody 2 roky, svojho otca preto až tak nepoznal, ale teraz keď je väčší tak o všetkom vie, všetko mu vysvetlili. Často si spolu pozerajú synove fotografie a vnuk sa dožaduje, aby chodili aj na hrob jeho otca. Vnuk žalobcov vníma ako svojich rodičov, keďže bol od malička s nimi. Aj keď s nimi žila jeho matka, nevedela sa o neho tak postarať, nemala skúsenosti, preto všetko robila žalobkyňa a žalobca. Žalobkyňa v závere výpovede poukázala na to, že žalovaný v 2. rade sa im doteraz neospravedlnil a neuhradil im ani časť z pohrebného, ktoré im mal uhradiť v zmysle trestného rozsudku. Žalobkyňa na pojednávaní predložila lekárske správy z neurologickej ambulancie z októbra a novembra 2022, z ktorých okrem iného vyplýva diagnóza Závrat – vertigo centrálného pôvodu, Xerostomia aj Anxiózne – depresívna porucha, panické ataky v dok. + ostatné dg. a odporúčané CT mozgu a iné odborné vyšetrenia.

17. V konaní nebolo sporné, že A. B. bol synom žalobcov v 1. rade a zároveň otcom maloletého žalobcu v 3. rade (uvedené mal súd zároveň potvrdené z úmrtného listu A. B. a rodného listu mal. A. B., ktoré sú súčasťou spisu tunajšieho súdu sp. zn. 12P/3/2017). Maloletý A. B. (žalobca v 3. rade) bol rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 12P/3/2017 zo dňa 22.1.2018, právoplatným dňom 25.1.2018, zverený do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, manželom C. B. a A. B., ktorí sú oprávnení a povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého v rozsahu, ako ju vykonávajú rodičia a majú právo maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Z priebežných správ o priebehu náhradnej osobnej starostlivosti podávaných v polročných intervaloch (posledná správa je z decembra 2022) vyplýva, že maloletý má u starých rodičov vytvorené vhodné podmienky pre zdravý a všestranný vývin, domácnosť je udržiavaná v čistote, kultúra bývania je na veľmi dobrej úrovni. Maloletý vyrastá v rodine s dvomi maloletými deťmi starých rodičov, ďalšie dve deti starých rodičov sú už dospelé. Maloletý považuje starých rodičov za svojich rodičov a ich deti za svojich súrodencov. Maloletý vyrastá v rodine starých rodičov od svojho narodenia, pričom jeho matka ešte počas spolužitia s otcom maloletého v domácnosti starých rodičov túto domácnosť často opúšťala a k dieťaťu nemala úprimný vzťah. Maloletý je t.č. žiakom prvého ročníka základnej školy a škola hodnotí starostlivosť zo strany starých rodičov ako veľmi dobrú. Dieťa je zdravé, jeho vývin zodpovedá veku dieťaťa. Matka maloletého žije so svojim partnerom v Írsku, o syna sa žiadnym spôsobom nezaujíma a maloletý matku nespomína. Starí rodičia sú dlhodobo nezamestnaní, rodine je poskytovaná dávka pomoci v hmotnej núdzi. Náhradná osobná starostlivosť plní svoj účel.

18. Podľa č. 15 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.

19. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

20. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

21. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

22. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

23. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

24. Podľa § 420 ods. 1, ods. 3 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

25. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,

d) ušlého zisku.

27. Podľa §15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

28. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

29. Podľa § 100 ods. 2 vety prvej Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

30. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

31. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

32. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

33. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

34. Predmetom konania je ochrana osobnosti žalobcov a náhrada škody.

35. Osobnostné práva fyzických osôb sú ako ochrana osobnosti zaradené v ustanoveniach § 11 až 16 Občianskeho zákonníka. Právo na ochranu osobnosti Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo, preto je potrebné jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, navzájom sa líšiace vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcich z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy. Pod ochranu osobnosti teda spadá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa tiež právo na nerušený osobný život a duševný pokoj. Súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život, ktorého podstatou je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na citových väzbách.

36. Právne prostriedky ochrany osobnosti upravuje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. Tieto prostriedky sú relatívne samostatné a ich výber závisí výlučne od vôle fyzickej osoby uplatňujúcej ochranu svojej osobnosti, t.j. na žalobcovi.

37. Z obsahu žalobného návrhu vyplýva, že žalobcovia si v konaní uplatnili dva samostatné nároky. Prvým z nich je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a druhým je nárok na náhradu škody. Oba nároky súvisia so stratou blízkeho príbuzného žalobcov, ku ktorej došlo v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným v 2. rade dňa 11.7.2017. Osobné motorové vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené u žalovanej v 1. rade. Uvedené skutočnosti neboli v konaní sporné.

38. Žalovaná v 1. rade vzniesla voči uplatneným nárokom žalobcom námietku premlčania, ktorú súd v súlade so zásadou hospodárnosti posudzoval vo vzťahu k žalovanej v 1. rade prednostne a dospel k záveru, že táto je dôvodná.

39. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Otázka, kedy začína plynúť premlčacia doba je otázkou právnou, nie skutkovou.

40. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali (aj) voči žalovanej 1. nemajetkovej ujmy a náhrady škody. Platná právna úprava umožňuje poškodenému subjektu domáhať sa náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy proti vodičovi motorového vozidla (§ 420 Občianskeho zákonníka), proti prevádzateľovi motorového vozidla (§ 427 Občianskeho zákonníka), alebo priamo proti poisťovateľovi (§ 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení). Je len na poškodenom, či sa rozhodne svoj nárok na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy uplatniť iba voči niektorému/niektorým z týchto zodpovednostných subjektov, alebo voči všetkým. Priamy nárok voči žalovanému 1. v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení je možný, pričom v zmysle ust. § 15 ods. 2 tohto právneho predpisu na premlčanie nároku proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava, ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

41. Otázka, či sa premlčuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy riešil aj Najvyšší Súd SR, okrem iného v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 194/2011 (ako judikát R 58/2014 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) tak, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd vysvetlil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. V uvedenom zmysle je určujúci obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Najvyšší súd ustálil aj to, že začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. K otázke premlčania súd dáva do pozornosti aj uznesenie NS SR publikované pod R 3/2022, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka).

42. V prejednávanej veci zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti ich príbuzného, teda dňa 11.7.2017. Žalobcovia mohli síce svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch aj voči poisťovateľovi vykonať prvýkrát dňa 12.7.2017, no v zmysle § 104 Občianskeho zákonníka im premlčacia doba voči žalovanému v 1. rade začala plynúť až rok po poistnej udalosti, t.j. 12.7.2018. Od uvedeného dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila dňa 12.7.2021. Premlčacia doba v danom prípade však bola predĺžená v zmysle ustanovenia § 1 písm. a) v spojení s

ustanovením § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a to o 76 kalendárnych dní (35 dní za obdobie od 27.3.2020 – 30.4.2020 a 41 dní za obdobie od 19.1.2021 do 28.2.2021). Keďže žaloba bola voči žalovanému v 1. rade podaná na súde dňa 20.10.2021, bola v zmysle vyššie uvedeného podaná až po uplynutí premlčacej doby. Ako správne uviedla žalovaná v 1. rade, uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu poškodenou osobu v trestnom konaní voči osobe, ktorá škodu spôsobila, nemá za následok spočívajúce plynutie premlčacej doby počas trvania trestného konania i voči poisťovateľovi.

43. Námietka premlčania žalovanej v 1. rade bola dôvodná aj vo vzťahu k nároku na náhradu škody – pohrebných nákladov. Pri právach na náhradu škody ustanovuje Občiansky zákonník premlčaciu dobu v ustanovení § 106, a to kratšiu subjektívnu (ods. 1) a dlhšiu objektívnu (ods. 2). Ich začiatok je upravený odlišne a ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba.

44. Občiansky zákonník viaže premlčanie práva uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na podmienku a) vedomosti poškodeného o škode ako o ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde (okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním) a tiež na podmienku b) vedomosti poškodeného o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická alebo právnická osoba za škodu zodpovedá.

45. Z dokladov predložených žalobcami vyplynulo, že k pohrebu zomrelého A. B. došlo dňa 17.7.2017, pričom úhrada fakturovaných pohrebných a cintorínskych služieb bola realizovaná dňa 14.7.2017, čo je zároveň aj dátum, kedy žalobcovia preukázateľne nadobudli vedomosť o výške škody. Vedomosť o subjekte zodpovednom za škodu nadobudli ihneď po dopravnej nehode, keď im bolo oznámené, že pri nej došlo k úmrtiu ich príbuzného. Uvedené vyplýva aj z výpovede žalobcu v 1. rade ako poškodeného v rámci trestného konania vedeného voči žalovanému v 2. rade. Týmto okamihom žalobcovia získali vedomosť o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si mohli urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá konkrétna fyzická osoba za škodu zodpovedá. V uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti (R 16/2014). Žalobcovia teda najneskôr dňa 14.7.2017 mali vedomosť o výške škody a tiež o osobe, ktorá za škodu zodpovedá. Pre úplnosť súd dodáva, že informácia o tom, či a kde bolo vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, povinne zmluvne poistené, je verejne prístupná po zadaní evidenčného čísla vozidla, ktoré je súčasťou popisu skutku v uznesení o začatí trestného stíhania aj v uznesení o vznesení obvinenia. Nakoľko žaloba bola voči žalovanej v 1. rade podaná dňa 20.10.2021, bola podaná až po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby zohľadňujúc aj jej predĺženie v zmysle zákona č. 62/2020 Z. z..

46. Žalobcovia síce v konaní tvrdili, že nároky si v rámci trestného konania uplatnili aj voči žalovanej v 1. rade, čoho dôsledkom by bolo spočívajúce plynutie premlčacej doby. Uvedené však v konaní nepreukázali a zo samotnej povahy trestného konania, ktoré bolo vedené voči žalovanému v 2. rade ako trestne zodpovednej osobe, takáto možnosť ani nevyplýva. Žalobcovia tiež namietali rozpor námietky premlčania s dobrými mravmi, s čím sa však súd nestotožnil. Súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR veci sp. zn. 5Cdo 265/2009, v ktorom najvyšší súd uviedol, že všeobecne možno bezpochyby dôvodiť, že v konaní účastníkom konania opodstatnene vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože inštitút dobrých mravov je zákonným inštitútom a prispieva k istote v právnych vzťahoch. Za špecifických okolností však výkon práva namietat' premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znaky konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, inými slovami, rozhodujúce (určujúce) pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania. Tieto okolnosti musia byť naplnené v natolko

výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania.

47. V prejednávanom prípade žalobcami uplatnené nároky súvisia s úmrtím ich príbuzného, ku ktorému došlo ešte dňa 11.7.2017, napriek tomu žalobcovia svoje nároky voči žalovanej v 1. rade prvýkrát uplatnili až žalobou podanou na súde dňa 20.10.2021. Žalovaná v 1. rade uplatnila námietku premlčania pri prvom možnom úkone, ktorý nasledoval po tom, čo sa o uplatnených nárokoch žalobcov dozvedela (vo vyjadrení k žalobe). Tvrdenie žalobcov o tom, že bolo objektívne ťažké nájsť právnu pomoc počas pandémie, k čomu prispieva aj skutočnosť, že patria k menšine a nemajú dostatok finančných prostriedkov, nie je ospravedlniteľným dôvodom pre tak dlhodobú nečinnosť žalobcov vo vzťahu k uplatneniu nárokov voči žalovanej v 1. rade. Uvedená nečinnosť sa pritom týka aj obdobia pred vznikom pandémie. Súd tiež poukazuje na skutočnosť vyplývajúcu z trestného spisu a síce, že žalobca v 1. rade bol už ako poškodený v trestnom konaní vedenom proti žalovanému v 2. rade zastúpený obchodnou spoločnosťou, ktorej dňa 24.7.2017 udelil plnú moc aj na uplatňovanie nárokov (súdne aj mimosúdne) nielen voči škodcovi, ale aj voči poisťovateľovi v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. Rovnako mali žalobcovia možnosť požiadať o pridelenie bezplatného právneho zástupcu na podanie žaloby a zastupovanie v konaní. Vychádzajúc z vyššie uvedeného mal súd za to, že v danom prípade by bolo neumožnenie práva žalovanej v 1. rade uplatniť námietku premlčania neprímeraným zásahom do právnej istoty.

48. Z dôvodu, že sa žalovaná v 1. rade úspešne dovolala premlčania, nebolo možné žalobcom voči nej premlčané právo priznať a preto súd žalobu vo vzťahu k žalovanej v 1. rade zamietol (výrok I. rozsudku).

49. V ďalšom súd posudzoval nárok uplatnený žalobcami voči žalovanému v 2. rade ako vodičovi, a síce nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v súhrnnej sume 40.000 Eur. Žalovaný v 2. rade (v ďalšom texte aj iba ako „žalovaný“) voči tomuto nároku žalobcov nenamietal a jeho jediná obrana spočívala v tom, aby súd „pozastavil“ náhradu z dôvodu, že je vo výkone trestu bez príjmu a po ukončení trestu si nájde robotu a bude dlh splácať.

50. V prejednáwanej veci bolo preukázané, že protiprávnym konaním žalovaného bolo zasiahnuté do práva na život A. B. (syna žalobcov v 1. a 2. rade a zároveň otca u žalobcu v 3. rade), čím zároveň došlo k zásahu do práva na súkromie a rodinný život žalobcov, ktorý nastal momentom smrti A. B. 11.7.2017 a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Porušenie právnej povinnosti páchatel'a dopravnej nehody bolo konštatované trestným rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 18T/90/2018 zo dňa 22.7.2019, právoplatným dňom 30.6.2020, ktorým bol obžalovaný D. E. uznaný za vinného aj z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona. Konštatovaním porušenia právnej povinnosti je daná príčinná súvislosť medzi touto nemajetkovou ujmom žalobcov a protiprávnym konaním páchatel'a - žalovaného.

51. Pri preskúmaní predpokladov zodpovednosti za zásah do osobnostných práv postupoval súd podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Súd mal za to, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 (posledná časť vety) Občianskeho zákonníka a ani trestná sankcia nepostačujú na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo neoprávneným zásahom porušené s neodstrániteľnými následkami. Upustenie od neoprávnených zásahov, či odstránenie uskutočnených zásahov neprichádzajú do úvahy, keďže ide o nezvratnú udalosť. Istým zadosťučinením môže byť trestné odsúdenie žalovaného, ktoré však v žiadnom prípade nemôže predstavovať zadosťučinenie primerané.

52. Výška peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd vychádza z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo). Zároveň pri určení výšky nemajetkovej ujmy platí zásada, že čím závažnejšia ujma je čo do svojej intenzity, rozsahu a trvania, tým vyššia by mala byť aj výška zadosťučinenia v peniazoch.

53. Usmrtenie človeka je nepochybne vážnym zásahom do súkromia a duševného zdravia blízkych osôb. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť. Intenzitu rodinných vzťahov žalobcov a nebohého mal súd preukázanú z výpovedí žalobcov

a nemal dôvod ju spochybňovať. Intenzitu týchto vzťahov nespochybnil ani žalovaný, pričom z okolností veci je zrejmé, že s nebohým sa dobre poznali. Citové väzby medzi rodičmi a dieťaťom (medzi žalobcami a zomrelým) sa prezumujú a to aj na úrovni zákona, napríklad § 116 Občianskeho zákonníka.

54. Vo vzťahu k okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo, súd vychádzal z toho, že v danom prípade išlo o zavinené protiprávne konanie, nedbanlivostného charakteru žalovaného, keď nebolo jeho úmyslom spôsobiť úmrtie A. B.. Na druhej strane však žalovaný nerešpektoval súčasne viaceré povinnosti vodiča v cestnej premávke tak, ako to vyplýva zo skutkovej vety odcudzujúceho rozsudku. Tragická smrť syna a otca žalobcov bola náhla, nečakaná a došlo ňou k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Zomrelého smrť zasiahla iba krátko po dovŕšení plnoletosti, vo veku 21 rokov, kedy mal väčšiu časť života pred sebou. Nebohý viedol zodpovedný život v kruhu svojej rodiny, tešil sa zo svojho maloletého syna – žalobcu v 3. rade. Práve kvôli zabezpečeniu potrieb svojho maloletého syna nebohý pracoval mimo miesta bydliska (v Bratislave) a do spoločnej domácnosti, ktorú viedol so žalobcami, sa pravidelne vracal a tiež bol so žalobcami v dennom telefonickom kontakte. Ako je zrejmé z výpovedí žalobcov 1, 2 medzi nebohým a rodičmi existovali silné citové, sociálne a rodinné putá vytvorené v rámci ich rodinného života, spoločne tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými citovými väzbami. O vzájomnom vzťahu rodičov a ich syna a tiež dôvere medzi nimi svedčí skutočnosť, že nebohý v čase svojej neprítomnosti zveril starostlivosť o žalobcu v 3. rade žalobcom v 1. a 2. rade. Starí rodičia maloletého A. sa o neho osobne starajú doposiaľ a ako vyplýva zo správ podávaných súdu, túto starostlivosť vykonávajú veľmi dobre a dieťa sa v ich domácnosti primerane vyvíja. Z výpovedí žalobcov 1. a 2. tiež vyplýva, že z nečakanej smrti syna sa doposiaľ nespamätali, denne si na neho s láskou spomínajú a dodnes zažívajú pocity smútku z jeho straty a stres, ktorý negatívne ovplyvňuje aj ich zdravie. Žalobkyňa v 2. rade ako matka, ktorá syna porodila dokonca trpí psychickými problémami a ako sama uviedla, po smrti syna ju nič nebaví tak ako predtým. Je nepochybné, že aj žalobcovi v 3. rade otec veľmi chýba, hoci v čase jeho smrti bol v mladom veku (2 roky a 4 mesiace) a uvedené si až tak neuvedomoval. Maloletému však jeho starí rodičia s odstupom času vysvetlili situáciu a maloletý vníma skutočnosť, že o svojho otca navždy prišiel, pozná ho z fotografií a chodíva na jeho hrob. V dôsledku úmrtia otca tak maloletý stratil nielen osobu, ktorej nezastupiteľným poslaním je upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov a odovzdávanie otcovskej lásky, na ktorých je človek (zvlášť dieťa) existenčne závislý, ale zároveň stratil aj osobu, na ktorú bol finančne odkázaný, čím sa z materiálneho hľadiska do istej miery zhoršila aj kvalita jeho života (vzhladom na dlhodobú nezamestnanosť starých rodičov a úplný nezáujem matky o svojho syna). Maloletý zároveň veľmi pravdepodobne prišiel aj o možnosť vytvorenia súrodeneckých väzieb do budúcnosti, nakoľko bol jediným dieťaťom zomrelého a jeho matka sa o neho dlhší čas nezaujíma.

55. Na základe uvedeného súd konštatuje, že žaloba bola zo strany žalobcov 1. až 3. podaná dôvodne, avšak samotné konštatovanie porušenia osobnostných práv ako napr. práva na život, osobnú slobodu, bezpečnosť, práva na súkromie a rodinný život nie je pre žalobcov dostatočným zadosťučinením. Preto žalobcom priznal právo na náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu, pričom pre určenie jej výšky prihliadol na spôsob, akým došlo k protiprávnemu zásahu do osobnej integrity žalobcov, ako aj na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy. Strata v prípade žalobcov bola náhla, neočakávaná, zasiahla ich príbuzného v mladom veku, keď bol tento v dobrej fyzickej a zdravotnej kondícii. Nebohý pritom svojim správaním k predmetnej nehode ničím neprispel, v čase nehody nebol on ani vodič pod vplyvom alkoholu ani iných omamných látok, čo vyplýva z pripojeného trestného spisu. Vzniknutá trauma u žalobcov je z ich životov fakticky neodstrániteľná, ničím nereparovateľná, je ju možné iba zmierniť. Žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepostačuje k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na ich strane, ale ani žiadna hmotná satisfakcia nemôže odčiniť dopad tejto tragickej udalosti, iba zmierniť jeho nemajetkovú ujmu. Stratu a prázdne miesto v srdciach rodičov a syna A. B. nemôže nič plne kompenzovať.

56. Zohľadniac vyššie uvedené súd považoval náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000 Eur pre každého z rodičov a v sume 20.000 Eur pre syna zomrelého za primeranú a spravodlivú kompenzáciu za jeho neočakávanú a náhlu stratu.

57. Žalovaný v konaní poukazoval na skutočnosť, že je bez príjmu a dlh začne žalobcom splácať až po tom, čo si po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nájde prácu. V súvislosti s uvedeným súd uvádza, že medzi majetkovými, či zárobkovými pomermi žalovaného ako pôvodcu zásahu a výškou priznanej náhrady nemôže byť daná priama úmera, vzhľadom na neporovnateľne vyššiu hodnotu práva

na súkromie a rodinný život v porovnaní s právom na ochranu majetku. Žalobcami uplatnená suma nepredstavuje podľa súdu premrštené, či neúnosne vysoké nároky, ktoré by bolo potrebné iba vzhľadom na pomery žalovaného korigovať. Žalovaný je osobou, ktorá za spôsobenú škodu (ujmu) zodpovedá bez ohľadu na to, či je alebo nie je majetný. Ako už súd konštatoval vyššie, nebohý nemal na dopravnej nehode žiadnu spoluúčasť. Žalovaný sa žalobcom za svoje konanie neospravedlnil a doposiaľ im ani len čiastočne neuhradil náhradu škody spojenú s pochovaním nebohého, hoci bol na to zaviazaný v odcudzujúcom rozsudku. Súd nepristúpil k možnosti umožniť žalovanému úhradu nemajetkovej ujmy žalobcom v splátkach, a to z dôvodu, že vzhľadom na priznanú sumu a tvrdené pomery žalovaného, by prípadné povolenie splátok napokon nepochybne viedlo k zročnosti priznanej sumy, čím by sa pre žalovaného prakticky nič nezmenilo. Povolenie splátok tak, aby ich žalovaný teoreticky mohol plniť, by zároveň znamenalo rozloženie plnenia na veľmi dlhé obdobie (aj desaťročia), čo je v rozpore s ustáleným pravidlom rozhodovacej praxe súdov, ktorá počíta s úhradou celého dlhu formou splátok najneskôr do 36 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa výhoda splátok poskytla.

58. Na základe uvedeného súd uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v štandardnej zákonnej lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku v zmysle § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku (výrok II. rozsudku).

59. Podľa § 251 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej iba ako „CSP“), trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

60. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

61. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

62. Žalobcovia boli v konaní neúspešní voči žalovanej v 1. rade, ktorá si však náhradu trov konania voči žalobcom neuplatnila. Voči žalovanému v 2. rade boli žalobcovia úspešní, avšak podľa vyjadrenia žalobcov im v konaní žiadne trovy nevznikli (ani z titulu súdneho poplatku – poznámka súdu). Súd preto vychádzajúc zo zásady úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP) a tiež zo zásady procesnej ekonomie rozhodol tak, že žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcom nepriznal (výrok III. rozsudku) a žalobcom nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v II. rade (výrok IV. rozsudku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Spišská Nová Ves, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.